

Člankovina listu: --
 Čelo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . 5.—
 Četrt leta . . . 2-50
 Mesečno . . . 1.—
Dunaj Avstrije: ---
 Čelo leto . . . 15.—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 v.
 od 6 redne petkovske
 večkratnih oznanilih v.
 ---- popust. ----
 „Straža“ izhaja v pos-
 reljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Novoška ulica 5. Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Najnovejšo avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 2. decembra.

Italijansko bojišče.

Na gori Monte Pertica je zopet bil odbit itali-
 janski napad. Sicer pa o Benečiji ni ničesar po-
 ročati.

Albansko bojišče.

Ob spodnjem toku reke Bojuze je bilo uspešno
 podvzetje neke naše napadalne čete.

Vzhodno bojišče.

Na vzhodu nobenih pomembnih vojnih pod-
 vzetij.

Iz najnovejšega nemškega uradnega poročila.

Berolin, 2. decembra.

Francosko bojišče.

V Flandriji pri mestu Pasohendaele huda arti-
 lerijska borba. Boji pri mestu Cambrai se nadalju-
 jejo. Močni angleški napadi pri kraju Moeures so
 bili odbiti. Angleži so izgubili 53 topov in 100 stroj-
 nih pušk in vas Nasnieres. Francoski močni napadi
 pri mestu Brimont so bili odbiti. Ob reki Mozi hudi
 artilerijski boji.

Macedonsko bojišče.

Med jezeroma Prespa in Ohrida artilerijski bo-
 ji, istotako ob kolenu reke Črne.

Italijansko bojišče.

Nič pomembnega.

Vzhodno bojišče.

Nič pomembnega.

Boljševiki se polastili glavnega stana.

Dunaj, 2. decembra.

Boljševiki so se polastili ruskega glavnega sta-
 na. General Duhonin, njegov štab in vojaška odpo-
 slanstva četverosporazumovih držav so na begu.

Zgodovina — učiteljica južnih Slovanov.

Nek dr. Merbach v Wiesbadnu je izdal l. 1914
 knjigo „Die Slavenkriege des deutschen Volkes“ —
 Vojske nemškega naroda s Slovani. Knjigo nazivlje
 kot „nationales Hausbuch“, t. j. „narodno družinsko
 knjigo“, kakor bi hotel reči, da naj bo ta knjiga —
 stalno berilo v nemških družinah. Pisatelj pravi v
 uvodu, da je knjiga nastala vsled cele vrste preda-
 vanj, katere je imel v „Ostmarkenvereinu“ v Wies-
 badnu. Knjiga je pisana v vsenemškem duhu in s
 trudenim sovraštvom zoper vse, kar je slovansko.
 Ni čudno, da nas Nemci tako strastno sovražijo, ker
 se take knjige priporočajo kot družinsko berilo.

Knjiga nas seznanja predvsem z žalostno uso-
 do polabskih Slovanov. Ob Labi in Odri so stano-
 vali trije mogočni slovanski narodi: Sorbi, Ljutici in
 Obodriti. Sorbi so bili naseljeni zlasti na sedanjem
 Saksonskem in dalje proti severu do spodnje Havo-
 le, Ljutici so stanovali ob spodnji Odri in na Pomo-
 ranskem, na zahodu od njih do izliva Labe zlasti na
 sedanjem Meklenburskem pa Obodriti. Pisatelj prav
 oobirno in celo prostodušno pripoveduje, kako neus-
 miljeno so Nemci pobijali in uničevali polabske Slo-
 vane začenši od Karla Velikega do konca 12. sto-
 letja. Ko je cesar Henrik I., imenovan „ptičar“, l.
 928 premagal Dalemince, „liess er alles, was mann-

bar war, über die Klinge springen“, t. j., vse moš-
 ke je dal pomoriti, ženske in otroke pa prodati v su-
 žnost (stran 26). Leto pozneje je v bitki pri Lencenu
 bilo poklanih baje okrog 100.000 Slovanov, 800 je bi-
 lo vjetih. Vse te je dal cesar Henrik I. obglaviti in
 prizanesel je le hevelskemu knezu Tugomiru (stran
 29), poznejšemu izdajaleu lastnega naroda (str. 40).
 V vojski zoper Ljutice oktobra leta 935 so Nemci vse
 pomorili, kar so dosegli. Poveljniku Ljuticev Stajne-
 vu so glavo odsekali, jo obesili na visok drog in tu
 pred glavo poveljnika je bilo neusmiljeno umorjenih
 700 vjetnikov. Nekaterim so celo jezike odrezali in o-
 čni iztaknili (stran 47).

In tako so pobijali Nemci polabske Slovane le-
 to za letom, dokler jih niso iztrebili koncem 12. sto-
 letja. Na izpraznjene in zapuščene planjave so se pa
 naselili Holandci in Nemci. Preostali slovanski pre-
 bivalci so se polagoma ponemčili in ob Lutrovem ča-
 su je bilo med Labo in Odro že vse nemško razven
 Sorbov, katerih se je še danes ohranilo nekaj
 desetisočev. Pač žalostna usoda teh velikih slovans-
 kih narodov!

Zakaj pa so Nemci tako neusmiljeno uničevali
 polabske Slovane? Polabski Slovani so bili mirni
 ljudje in so se trdno držali svoje stare poganske ve-
 re. Nemci so jih polagoma podvrgli ter jih tudi iz-
 preobračali h krščanstvu, toda le z ognjem in me-
 čem. Da to ni imelo uspeha, je samoočehi umevno.
 Ko so jih podvrgli, so jih silno zatirali ter jim na-
 kladali tako visoke davke, da jih niso mogli prena-
 sati. Stari Pribislav, vojvoda Oldenburski, je rekel
 „1156 v Ljubeku (Lübeck) skofu Geroldu: „Naši
 gospodarji divjajo zoper nas s tako strogostjo, da se
 nam smrt zdi boljša kot življenje. Davke dajati in
 trdo suženjstvo je naš delež“ (stran 151). Vsled tega
 so se ponovno vzdignili zoper svoje tlačitelje. Ob
 vsaki taki priliki so planili nanje Nemci ter jih po-
 bijali, dokler jih niso uničili.

Pisatelj dr. Merbach seveda odobrava to klan-
 je ter poje slavo nemškim vladarjem in grofom, ki
 so se v tem klanju posebno odlikovali ter na ta na-
 čin širili nemško kulturo proti vzhodu. Pisatelj ob-
 žaluje, da se ni še več storilo, ker takrat bi se bili
 lahko ponemčili tudi poljski Kašubi, ki prebivajo še
 dandanes v zahodni Prusiji (stran 168). Po njego-
 vem mnenju sta važno idejo, širiti nemško misel pro-
 ti vzhodu, po mnogih presledkih zopet spoznala pru-
 ski kralj Friderik Veliki in Bismark, kateri je usta-
 novil l. 1886 komisijo za naseljevanje Nemcev na Po-
 znanskiem in v zahodni Prusiji (stran 182).

Pisatelj skoraj dosledno imenuje Slovane z i-
 menom „Wenden“ in slovanske vladarje imenuje pa
 „Sarmaten“, n. pr. poljskemu kralju Mešku pravi:
 „der schlaue Sarmate“ (zviti Sarmat), Boleslavu
 Hrabremu pravi „der geriebene Sarmate“ (prekanje-
 ni Sarmat). Pripoveduje tudi, kako silno je Friderik
 Veliki sovražil avstrijske Slovane (stran 233). Ob
 neki priliki v Šleziji, ko je videl pred seboj hrvats-
 ke vojake, je rekel: „S tako sodrgo se mora človek
 pretepati“ (stran 228). Čudno, da se knjiga, ki seje
 tako sovraštvo, priporoča Nemcem kot družinsko be-
 rilo.

Iz te knjige se moremo dosti učiti tudi mi ju-
 žni Slovani. Naši možje in fantje se bijejo za Avst-
 rijo kot levi. To jim mora vsak priznati. In kaj so
 nam Nemci hoteli dati za to? Nemški državni jezik
 in sploh uresničenje znanih nemških „belangov.“ In
 nič en nemški odličnjak se ni našel, ki bi bil obla-
 bil, da bo naša usoda po vojski boljša kot je bila
 prej. Seveda za Albance, ki niso za Avstrijo še nič
 krvi prelili, se Nemci brigajo. Ustanovili so jim sa-
 mostojno državo, nemški učenjaki jim delajo pismeni
 jezik. A nas se za našo zvestobo obsodijo na politič-

no smrt kot polabske Slovane in sicer zato, ker jim
 zaviramo pot do Jadranskega morja.

Sliši se, da je naša zemlja nemško posestno
 stanje, da mora spet postati nemško naselbinsko o-
 zemlje kot v 13. stoletju. Trst mora dobiti srednjo in
 visoko mornariško šolo, da se bo širila nemška mi-
 sel po Jadranskem morju. In mi južni Slovani naj
 bi se dali narodno zadaviti samo za to, ker to zah-
 tevajo mogočni vsenemci? Nikdar in nikoli!

Preti nam velika nevarnost. Da jo odvrnemo,
 mora naš narod napeti vse svoje moči. Ti, draga
 slovenska inteligenca, vi krepki mladeniči in zorne
 slovenske mladenke, vsi moramo zapostaviti svoje
 strankarske zadeve in svoje osebnosti koristiti! Vsem
 nam brez razlike strank mora biti pred očmi edini
 naš veliki cilj, da bodemo svobodni v svobodni do-
 movini!

Izza kulis spletharij prot Jugoslovanom.

Susteršič — Stadler. Ti dve imeni
 krožita sedaj dan na dan po jugoslovanskem časopi-
 sju. Kronisti so ju zavisali v knjigo političnih usko-
 kov. Da je uskočil dr. Susteršič, se ne čudimo ne
 časnikarji, ne ostali jugoslovanski svet, posebno pa
 štajerski in koroški Slovenci ne. Za nas obmejne Slo-
 vence ni imel dr. Susteršič sreča ne kot poslanec,
 ne kot kranjski deželni glavar, ne kot načelnik S.
 L. S. in tudi ne kot zasebnik. Že prejšnje čase, ko
 se dr. Susteršič ni bil v sporu z rajnim velikim pri-
 jateljem obmejnih Slovencev dr. Krekom, mnogi iz-
 med nas niso imeli dosti zaupanja do tega moža. Še
 na Krekov pogreb, na pogreb svojega največjega
 dobrotnika in bivšega ožjega prijatelja, ni prišel. O-
 sebnost mržnjo do največjega Jugoslovana je z razdi-
 mi čini kazal celo ob dr. Krekovi smrti. In kmalu
 potem, ko je dr. Krek že bil položen v grob, je dr.
 Susteršič začel spletkariti proti uresničenju naše ve-
 like jugoslovanske ideje. Iz užaljenega slavohlepija
 in iz političnih nagibov je izstopil iz Jugoslovanske-
 ga kluba, zapustil naše bojovnike in se je udinjal
 nemškemu in madžarskemu stremljenju. In da bi po-
 polnoma dokončal svoje uskoško delo in svoj politič-
 ni načrt, je skušal v veleresnem času razbiti svojo
 lastno stranko, kar pa se mu hvala Bogu ni posre-
 žilo. Čini tega moža nas torej niso preveč presene-
 tilo — ker smo ga že prej dobro poznali.

Presenetilo pa je vsakega rodoljubnega Jugo-
 slovana politično uskoštvo 86letnega nadškofa sara-
 jevskega dr. Stadlerja. Prvi hip niti nismo hoteli
 verjeti časniškim poročilom. Pozneje pa smo vendar
 morali z bridko žalostjo in začudenostjo beležiti tu-
 žno vest, da nas je v sredi najhujših bojev za Jugo-
 stavijo zapustil odlični voditelj bosanskih Hrvatov,
 ki se je takoj začetkom naše deklaracijske dobe, da-
 siravno star po letih, kot mladenič navdušeno zavze-
 mal za uresničenje naše velike ideje.

Razni glasovi, ki so si v marsičem nasproto-
 vali, so se slišali o vzrokih dr. Stadlerjevega rav-
 nanja. Sarajevski dopisnik zagrebških „Novin“ je
 pojasnil, kako so dr. Stadlerja pripravili k temu, da
 je podpisal znano protideklaracijsko izjavo.

Po „Novinah“ posnamemo v bistvu naslednje
 podrobnosti:

Burian in Sarkotič sta rabila za delegacije iz-
 javo iz Bosne proti naši deklaraciji, da morata reči:
 Bosna je proti združitvi s Slovenci in sploh proti na-
 štiki Jugoslovanskega kluba. Dr. Stadlerjevo glasi-
 lo „Hrvatski Dnevnik“, je ob raznih prilikah pono-
 vno izjavilo, da je Bosna kot en mož za deklaracijo.
 Hrvati, Srbi in mohamedanci so jo podpisali. In za-

čele so delovati tajne sile. Dr. Ivo Pilar, po poklicu advokat v Tuzli, sedaj nadporočnik-avditor v Sarajevu, se je ponudil vladi, da pregovori dr. Stadlerja. Zli duh dr. Pilar je letal okoli nadškofa Stadlerja skoro vsak dan. Posrečilo se mu je najprej izolirati nadškofa od poštenih Hrvatov tako, da je izgnal dr. Stadler v zadnjem času zaupanje v svoje najbližje in najboljše prijatelje. Dr. Pilar je delal, kot da se je izpreobrnil iz liberalca v dobrega katolika, hvalil se je, da ima že leta in leta načrt za ujediničenje in sedaj vidi, da je ta načrt najbližji uresničenju. On je baje stari pravaš, pozna razpoloženje na Dunaju in ima dobre informacije od vlade. Samo nadškof naj na to pristane in stvar je gotova. Avstrija ne bo pustila Slovencev, a končno so nam Slovenci le soroden narod, sedaj pa v zvezi s Čehi, ki so naši sovražniki. Končno ne smemo pričakovati veliko pomoči od Slovencev. Dr. Pilar je nadalje še prepričeval dr. Stadlerja, da se za Hrvate na Reki, v Istri, Medmurju, Bački in Banatu ni treba koristno zavzemati, ker ves svet ve in priznava, da pripadajo Ogrski. Dan za dnevom je zahajal Pilar v vojaški obleki v nadškofijski dvorec in vsakokrat je odhajal zadovoljen in javljal višji inštanci kako da stvar napreduje.

Kdo je še zahajal zadnje dni pogostokrat k dr. Stadlerju? Vladni uradniki Meštrič, Miličević, Horvatič, ravnatelj banke Vrtajac in Hermann. Ti ljudje so vedeli že pred 20. novembrom za izjavo. A drugi niso mogli najti nadškofa nikoli samega. Tisti, ki so izjavo podpisali, so pozabili na dosežanje celjufije, pozabili, da podpisujejo obsodbo hrvatskega narodu, da podpisujejo vse obsodbe proti našemu narodu. Pozabili so, da so prešli časi prošnji in beranjenj, odgoditve boja, dokler nas vseh ne pobijejo, in da je danes čas bojov z našo narodno pravico in za naše ujediničenje, ko so hekatombe naše moči, našega narodnega jedra, umirale na bojiščih. Pozabili so, da se „Hrvatski Dnevnik“ že šest mesecev bori za jugoslovansko deklaracijo v svojem imenu in v imenu vsega ljudstva v Bosni, pozabili so sožalnice, poslano Zadržni Zvezi o priliki smrti dr. J. Kreka. Pravijo, da jih je 51, ki so podpisali. Ali kakor niso oni, ki so podpisali jugoslovansko deklaracijo, nastopili javno, ker bi jih vlada preganjala, tako tudi teh 51 ni smelo v javnost, ker bi jih ljudstvo kamenjalo. Vlada pa jih bo še nagradila, ker ve za ime na teh ptičev.

Pilar je sestavil izjavo in članek. Izjava je, kakor se zdi, nekaj popravljena, toda članek ne. Zelo zanimivo in poučno bi bilo izvedeti podrobnosti o izjavi in članku. Napisana sta s pisalnim strojem v vladnih uradih, zvezana skupaj z rdeče-rumeno nitjo. Poslano je vse to bilo tudi nekaterim nemškim listom, tako je moglo iziti že dne 20. novembra; gotovo je, da je to prejel tudi minister Burian.

Uredništvo „Hrvatskega dnevnika“ ni hotelo proti svoji vesti obelodaniti Stadlerjeve izjave. Urednika duhovnika Benkovič in Gavrič sta odstopila. V uredništvo sta nato vstopila dva častnika, dr. Ivo Pilar in dr. Ivica Pavičić in arhitekt dr. Josip Vancas.

Na Dunaj sta došla te dni zastopnik bosanskih Hrvatov-katoličanov dr. Sunarič in Srb dr. Dimovič. Dr. Sunarič je odločno izjavil, da obstoji brez dvoma zveza med frankovskim činom v Bosni in med dr. Šusteršičem, zveza, koje zunanje vezi vodijo v Pešto in h grofu Czerninu. Czernin hoče povsod imeti ne-

laj ljudi, na katere se lahko sklicuje proti jugoslovanskim zahtevam. Pa ne bo nič pomagalo. Jugoslovansko gibanje je v Bosni tako živo in močno, da bo premagalo vse ovire. Naj dovoli vlada tiskovno in zborovalno svobodo, pa bo videla, da bo vsa Bosna nastopila za jugoslovansko idejo kot en mož.

Državni zbor.

Petkova seja državne zbornice je bila vsled tega večje važnosti, ker je v pričetku seje podal naš ministrski predsednik dr. Seidler izjavo, da je naša monarhija voljna, skleniti z Rusijo premirje in pričeti z mirovnimi pogajanjmi. Izjava se glasi:

„Kakor je zbornici znano iz uradnega naznani-
la brzojavnega in korespondenčnega urada, je e.
in kr. vlada že sprejela ponudbo ruske vlade, da se
pričnejo takoj pogajanja za premirje in za splošen
mir. Avstro-ogrška vlada je v smislu svojega že o-
petovano označenega stališča pripravljena, da v du-
hu spravljivosti vodi mirovna pogajanja, ker je njen
namen, prav kmalu doseči mir, kateri naj v bodoče
omogočuje zaupanjapolno skupno delovanje narodov.
Kakor je nadalje razvidno iz včeraj objavljenega od-
govora, katerega je vladi ruske ljudovlade izročil
naš zunanji minister, je avstro-ogrška vlada izrek-
la svojo pripravljenost stopiti v pogajanja za dosego
splošnega miru. Pri teh pogajanjih bo avstro-ogrška
vlada stremila za tem, da s tistimi državami, ki so
se sedaj vsled povabila Rusije izrekle za mir, pride
do miru, ki bi bil za pogodbo sklepajoče čete enako
časten in ki bi ga vodilo temeljno načelo „brez teri-
torialnih in gospodarskih nasilnosti.“ Pri tem bode
avstro-ogrška vlada tistim državam, ki bodo z njo za-
slepanje mirovne pogodbe, priznala pravico, da se
oprani narodnostim, ki pripadajo k tem državam, po-
polna prostost za odločitev glede njihove državne
prihodnosti, in se bo vzdrževala vsakega vmešava-
nja v notranje državne razmere z njo mir sklepajočih
držav; na drugi strani pa bo zahtevala, da tudi mo-
ra izostati vsako vmešavanje v našo notranjo držav-
no organizacijo. S svojega stališča kot avstrijski mi-
nistrski predsednik moram naglašati, da more taka
država, kakor je naša, ki ima poslansko zbornico iz-
voljeno na podlagi splošne, enake, tajne in direktne
volilne pravice, trditi z vso pravico, da ima ljudsko
zastopstvo, kakor si ga ne more misliti bolj demokra-
tičnega, in da so dani vsi pogoji, da si sama določi
politično usodo narodov v državi.“

Zbornica je nato prešla k prvi točki dnevnega
reda, k zakonski predlogi glede oproščenja pristoj-
lin vojnih posojil in k zakonski predlogi glede pri-
stojbinsko-pravnega postopanja pri menicah itd. Obe
zakonski predlogi je zbornica sprejela, nakar se je
pričela razprava o begunskem zakonu. Govoril je no-
tranji minister grof Toggenburg, ki je rekel, da vla-
da sprejme načrt begunskega zakona, kakor je v
sedanji obliki. Glavno določilo novega begunskega
zakona je enotnost zneska, namreč 1 K na dan, in
trdno določena številka, ki ne sme prekašati svote
500 K za osebo. Pravica do begunske podpore je po
novem zakonu razširjena v tem smislu, da sega za
tri mesece nazaj.

Goriški slovenski poslanec Fon se je pritože-
val, da se beguncem v taboriščih ne izplačuje zaos-
tala begunska podpora in prosi vlado, da po možno-
sti pospeši vračanje goriških beguncev na svoje do-
move.

Poslanec Rybar se pritožuje, da se podrejene
oblasti pri presojevanju begunskih podpor niso vse-
lej ravnale po sklepih upravnega sodišča. Zbornica
je sprejela zakonsko predlogo v drugem in tretjem
čitanju.

Vršila se je nato razprava o zakonski predlogi
glede podpore za obrtništvo. Domobranski minister
je obljubil, da bodo, kolikor le mogoče, oproščeni od
vojaške službe vojniki-obrtniki, ki so stari več kakor
48 let in ki niso sposobni za vojaško službo na fron-

ti, ali se jih pa bo uporabljalo v bližini kraja, kjer
so pred vpoklicem v vojaško službo izvrševali svojo
obrt. — Poslanec Gostinčar je označil veliko škodo,
katero je vojska povzročila obrtnemu stanu. Predla-
gal je resolucijo, da naj država na vso moč podpira
in pospešuje malo obrt, pri čemur bi se naj še pose-
bno ozirala na težavni položaj obrtnega stanu v ju-
žnih deželah naše države. Zbornica je sprejela tudi
to zakonsko predlogo in tudi zakonski predlogi o za-
varovalnih pogodbah in glede odškodnine osebam,
ki so bile po krivici obsojene.

Prihodnja seja ponedeljek. Dnevni red: Nagod-
ba z Ogrsko.

Premirje z Rusijo.

Včeraj, dne 2. decembra, so se baje že priče-
la pogajanja za premirje med delegati ruske in naše
armade. Ogenj je ustavljen na celi ruski fronti. Po-
roča se tudi o obširni demobilizaciji ruske armade.
Prihajajo tudi poročila, da se bo sedanja vlada rus-
kih boljševikov preustrojila v koalicijsko vlado, v ka-
teri bodo zastopane baje vse ruske socialistično-re-
volucionarne struje. Rumunija se nahaja v mučnem
položaju. Če sklene Rusija z nami premirje ali celo
poseben mir, bo tudi Rumunija morala položiti svoje
orožje.

Pogajanja za premirje se že pričela.

Reuterjev urad poroča iz Petrograda, da je se-
danji vrhovni poveljnik ruske armade general Kry-
lenko imenoval delegate, kateri so bili pri nemškem
vrhovnem poveljniku in so že prinesli od njega od-
govor. Krylenko je takoj izdal povelje, da se na celi
črti ustavi ogenj. Obojestranski zastopniki so se ba-
je sešli že včeraj, dne 2. decembra. Ko bo sklenjeno
premirje med Rusijo in osrednjima državama, bodo
ruski odposlanci pozvali zaveznike, da takoj sklene-
jo premirje.

Ogenj ustavljen na celi ruski fronti.

Iz Petrograda poročajo dne 30. novembra, da
se je vsled izjave osrednjih držav, po kateri so pri-
pravljene vstopiti v pogajanja za dosego premirja,
na celi ruski fronti ustavil ogenj.

Demobilizacija ruske armade.

Ruska vlada je odredila odpust starejših letni-
kov ruske armade. Število odpuščenih rezervistov
znaša že 700.000.

Koalicijska vlada?

„Daily Chronicle“ poroča, da hoče vlada bol-
ševikov odstopiti, ker se ne čuti dovolj močno. Sesta-
viti se namerava koalicijska vlada, v katero bi vsto-
pili boljševiki, socialistični revolucionarji in med-
narodni manjševiki.

Rumunija v neljubem položaju.

Rumunija je poslala četverosporazumu noto, v
kateri razlaga rumunska vlada, da je vsled ruskih
razmer primorana vsled odpade četverosporazumove
pomoči opustiti svojo fronto in se pogajati s sovra-
žnikom. Stokholmska poročila pravijo, da je nastala
v Rumuniji, ko se je doznalo za ponudbo premirja,
nemala zmešnjava. Če sklene Rusija premirje, bodo
moral Rumuni položiti orožje ali pa — zbežati v
Rusijo.

LISTEK.

Slovensko-hrvatska „Luč“.

Hrvatsko katoliško dijaško gibanje tudi za do-
bo vojne ni nikdar prenehalo razvijati živo delova-
nje za organizacijo mladih katoliških narodnih ele-
mentov, ki je začela pred več nego enim desetletjem
pod vodstvom škofa Mahničarja in v duhu naukov ne-
pozabnega velikana dr. Kreka. Nasprotno pa je slo-
vensko dijaško gibanje doživelo v vojni tako težke u-
darce in izgube, da nam se zdi, kakor da je delova-
nje skoraj ustavljeno. Na hrvatski strani je vzdrža-
na zveza z neprestanim izhajanjem katoliškega dija-
škega glasila „Luč“, ki je izšla v dobi vojne v obli-
ki almanaha že v štirih knjigah; poleg tega izhaja
od pomladi sem redno dvakrat mesečno njen organi-
zatoričen del „Dijaški vestnik.“ Med tem pa je slo-
vensko katoliško dijaštvo izgubilo takoj na začetku
vojne svoje glasilo „Zora“ ter sedaj že četrto leto ni-
ma glasila, kjer bi zbirala svoje mlade sile, ki se
nikdar ne ustavijo v razvoju in ki jih je treba vo-
diti k viru katoliških in narodnih idealov.

Zato je hrvatsko katoliško narodno dijaštvo po
svojih predstavnikih sklenilo, da stopi v čim tesnej-
šo zvezo z bratskim slovenskim katoliškim dijaštvom,
da bodo mogli v teh težkih časih z vzajemno pomo-
čjo in slogom razvijati skupno delo za oživetvorenje
našega skupnega cilja. Zato je uredništvo „Luči“ v
svojem zadnjem zvezku naznanilo, da namerava iz-
dati prihodnji almanah kot skupno hrvatsko-sloven-
sko luč pozvati Slovence, pridne delavce na katoli-
škem polju, katoliške starešine, akademike in dijake,
da pristopijo kot sotrudniki „Luči“ in tako omogočijo
misel, v katero polagamo toliko toplih želja in nad.
Že pred vojno so mnogi delovali na to, da se osnu-
je skupno glasilo hrvatskega in slovenskega katoliš-
kega dijaštva; debatiralo se je v slovenskih in hr-
vatskih katoliških akademskih krogih zelo živo o
fuziji „Zore“ in „Luči.“ Ako pridemo sedaj do oživo-
torenja almanaha slovensko-hrvatske „Luči“, s tem
ne mislimo, da bo to definitivna rešitev našega sku-
pnega glasila, ker bo mogoče o tem sklepati še le,
ko bomo zopet vsi zbrani. Vendar ako pride že se-
daj do skupne „Luči“, storimo s tem že velik korak,
za rešenje tega vprašanja. Največji uspeh pa bo, da
dobi slovensko katoliško dijaštvo vsaj za sedaj na-
domestitev za svojo „Zoro“ in ker bo s skupno „Lu-
čjo“ toliko s slovenske, kolikor hrvatske katoliške

strani sijajno manifestirano uverjenje za naše nara-
dno edinstvo, h kateremu se hočemo s skupnim de-
lom priznati javno in očitno.

V hrvatskih katoliških vrstah je zelo veliko in
nenavadno zanimanje za novo hrvatsko in slovensko
„Luč.“ Enakega navdušenja in zanimanja se nadeja-
mo tudi iz slovenske strani in zato pozivljamo brate
Slovence, ki sodelujejo kot delavci v mladih sloven-
skih katoliških vrstah, da z agitacijo in sodelovan-
jem pomagajo oživetvorenje to lepo zamisel. Obnovimo
nepozabne dneve naših velikih dijaških sestankov iz
dobe miru v tej novi obliki, dajmo si bratske roke in
hodimo skupno skozi te temne dneve k novi bodo-
nosti naših narodnih in verskih idealov. Naj mlade
slovenske in hrvatske sile nad svežim grobom veli-
kega Kreka združene dajo oduška edinstvenemu o-
duševljenju v delu za one velike ideale, katere nas
je on eno kakor druge vedno nčil. Ta nameravana
slovensko-hrvatska „Luč“ bi imela iziti še to zimo,
ali vsaj hitro spomladi. Zato bi trebalo s predpripra-
vami začeti takoj. Vsa vprašanja in prispevki v ta
namen naj se pošljejo na naslov: Dr. Stjepan Mar-
kulin, odvetnik v Zagrebu, Kurečeva ulica 3. —
Za uredništvo „Luči“: Josip Andrič.

Italijansko bojišče.

Naša generalštabna poročila slikajo vojni položaj v Italiji zadnji čas kot nespremenjen. Inozemsko časopisje pa poroča zadnje dni, da se je ob Piavi pričela že srdita artilerijska borba kot predigra velike bitke za posest Benečije.

Bitka za Benečijo!

„Secolo“ poroča dne 1. decembra: Na fronti ob Piavi divja artilerijska borba z dosedaj še nedoseženo srditostjo. S tem se je zopet pričel boj za posest Benečije.

Naše brodogradnje ob italijanski obali.

Dne 28. novembra zjutraj je skupina naših torpedovk in letal odplula proti italijanski obali, kjer je južno od izliva reke Metauro (severozahodno od Jakina) razstrelila tovorni vlak. Druga skupina je malo višje obstreljevala sovražne baterije pri mestih Corsini in Rimini. Sovražne ladje, ki so se pojavile v bližini Jakina (Ancona), so zbežale brez boja. Naša letala so pri Jakinu metala na italijanske bojne ladje bombe. Torpedovke in letala so se vrnila neškodovana.

Na francoskem bojišču se vrše hudi boji pri mestu Cambrai v Flandriji, kjer skušajo Angleži za vsako ceno prebiti nemško fronto. V nepričakovanem silnem protinapadu dne 1. decembra se je Nemcem posrečilo poriniti Angleže nekoliko nazaj in jim odvzeti več važnih postojank južno-zahodno od mesta Cambrai kot vasi Gonnellien in Villers-Guislain. V bitki so Nemci vjeli 4000 Angležev. Bitka pri mestu Cambrai se nadaljuje.

Bitka z oklopnimi vozovi.

Vojni poročevalci Katsch piše o bitki pri mestu Cambrai: Kar se sovražniku ni posrečilo z vsega bobnajočimi ognji, namreč prebiti nemško fronto, to bi se naj pri Cambraiju izvršilo s pomočjo oklopnih vozov. V zelo velikem številu, približno 400, so se ti vozovi (tanki) pomikali pred sovražno infanterijo in so potlačili k tlom vse zapreke, predrli naše črte in so na ta način odrezali prednjo nemško bojno črto od vseh zvez, tako, da je ta črta prišla med dva ognja. Bližanje teh velikanov je bilo vsled meglice, dima eksplozij in najbrž tudi vsled zažiganja megljenih loncev tako težko spoznati, da se je sovražniku popolnoma posrečilo presenečiti Nemce. Medtem je bil sunek zadržan in navdušena infanterija se je celo sama več ur borila z velikani. V vasi Fontaines pred Cambraijem se je vršil celo štiriurni počestni boj in borba za vsako posamezno hišo med nemško infanterijo in osmimi angleškimi tanki. Infanterija je ostala zmagovalca in je v počestnem boju premagala dosežanje najbolj strašno bojno sredstvo.

Politične vesti.

Za pravico samoodločbe vseh narodov. Predsedstva Češkega Svaza, Jugoslovanskega kluba in ukrajinskega parlamentarnega zastopstva so sklenila: Mirovna ponudba sedanje ruske vlade ne temelji samo na načelu „brez aneksij in kontribucij“, temveč tudi na načelu samoodločbe vseh narodov, kar pa je naša vlada zamolčala. Konstatiramo, da je temelj, na podlagi katerega bi avstrijska vlada po izjavi ministrskega predsednika bila pripravljena vstopiti v mirovna pogajanja, v teh bistvenih točkah v direktnem nasprotju s pogoji mirovnega manifesta sedanje ruske vlade; kajti ruska ponudba stavi garancije za pravico narodne samoodločbe v ospredje, nasprotno pa izjava avstrijskega ministrskega predsednika, ki jo je podal sporazumno z zunanjim ministrom, skuša pravico narodne samoodločbe z zamolčanjem popolnoma izključiti. Z ozirom na to nasprotstvo do najvažnejše točke ruske ponudbe izražajo imenovani klubi bojazen, da pričeta pogajanja ne morejo privedi do sklepa miru, zakar moramo vso odgovornost pripisati vladi. Iz našega stališča pribijemo še enkrat, da v smislu naše deklaracije z dne 30. maja t. l. v polnem obsegu vstrajamo pri naši zahtevi o pravici samoodločbe vseh narodov.

Bosna za deklaracijo. Zastopnik bosanskih Hrvatov-katolikov, ki se mudi z dr. Dimovičem na Dunaju, kjer se posvetuje z jugoslovanskimi politiki o razmerah v Bosni in Hercegovini, se je izjavil: Deklaracija Jugoslovanskega kluba v dunajskem parlamentu z dne 30. majnika 1917 je vplivala na hrvat-

ski narod v Bosni in Hercegovini z nepopisno magnetsko silo in je vzbudila pri celem narodu, ki misli pošteno in zdravo, nepopisno navdušenje. Celi narod Hrvatov, Srbov in Slovencev se je zbral okrog majniške deklaracije v trdni veri, da je složna narodna volja na svetu najustavnejši činitelj, ki je zmožen izvojevati narodno svobodo, združenje in vseh v državni samostojnosti. Ogromen del svobodnega, neodvisnega hrvatskega življa v Bosni in Hercegovini ostane zvesti deklaraciji. Skoraj vsa svetna duhovščina bo odpadla od dr. Stadlerja in naši frančiškani stoje kot zid proti njemu. Naj nam dajo svobodo govora, zborovanja, tiska, in vsak se bo lahko prepričal — v prvi vrsti uradni krogi — da je zaman ves trud razbiti naše narodne vrste.

✓ **Trg Rajhenburg za deklaracijo.** Občinski odbor trga Rajhenburg je v svoji seji dne 24. novembra enoglasno sklenil sledeče: Občinski odbor se pridružuje deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja za združenje Jugoslovancev v samostojni in neodvisni državi pod habsburško krono. — Enako pozdravlja veledušno prizadevanje sv. Očeta za skorajšnji mir in za splošno razoroženje. — Tudi protestira zoper nameravani vinski davek, ki bi katastrofalno vplival na razvoj trdnih nasadov, ki so se pred kratkim prenovili z velikim trudom in ogromnimi stroški.

✓ **Kapele pri Brežicah za deklaracijo.** Občinski odbor v Kapelah je pri svoji seji dne 19. novembra t. l. soglasno sklenil in edposlal Jugoslovanskemu klubu na Dunaju resolucijo, v kateri navdušeno pritrjuje jugoslovanski deklaraciji, izraža zahvalo sv. Očeta za prizadevanje za mir ter prosi slovenske poslance, naj ohranijo v tem veleresnem času edinstvo med seboj in kolikor mogoče tudi s poslanci drugih slovanskih strank državnega zbora.

✓ **Ljubljana za politiko ujedinjenja.** Klub ljubljanskih občinskih narodno-naprednih svetnikov je izjavil, da se z navdušenjem pridružuje majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba in izreka vodstvu in članom iskreno priznanje in zahvalo za smotreno zasledovanje našega narodnega ujedinjenja. — Veliko število kranjskih mestnih in kmetskih občin se je že izjavilo za deklaracijo. Nastop dr. Šusteršiča obsojajo celo njegove najzvestejše občine in mu izrekajo nezaupnice.

✓ **Oklic začasnega vodstva S. L. S. na Kranjskem.** Začasno vodstvo kranjske S. L. S. objavlja v „Slovencu“ in „Jugoslovanu“ oklic na Slovence, v katerem zavzema odločno stališče zoper rovarjenje in zahrbtno postopanje dr. Šusteršiča. V oklicu opisuje strankino vodstvo, kako samolastno je nastopal dr. Šusteršič, kako nečedno je postopal z dr. Krekom in kako je skušal razbiti državnozbornsko enotnost Jugoslovancev. Oklic končuje: Slovenci! S. L. S. se je izčistila. Bratovsko se strnimo okrog njenega prapora, ki je v bojih preizkušen, z zmagami ovenčan! — Krepeke besede, katerih smo veseli posebno mi obmejni Slovenci!

✓ **Vojno poročilo iz jugoslovanske fronte.** Zagrebške „Novine“ razpravljajo o naši enotni jugoslovanski bojni črti, ki gre krepko in junaško v boj pod zastavo majniške deklaracije. Naši protivniki, Nemci in Madžari, so brzo razhiteli po slovanskem jugu, da ulomijo v to enotno fronto ter jo, če mogoče, prederajo. Na naši severno-zapadni najmočnejši fronti v centru v Sloveniji, v Ljubljani, je prešel k njim deželni glavar vojvodine Kranjske, dr. Šusteršič. Šusteršič je malo zmel naše prednje obrambne vrste, toda predor se mu ni posrečil. Po udarcu na severno-zapadni strani je sledil udarec na najpogibeljnejši točki na jugu, v Sarajevu. Protivniki so računali na popustljivost in mehko ljudi, ki so v tej vojni toliko pretrpeli in so po njihovem mišljenju izgubili narodno energijo. Sicer pa udarec tudi tukaj ni prebil narodnih vrst, ker so ljudje takoj opazili, zakaj gre, ter so se postavili na žilavi odpor. Končno objavljajo „Novine“ sledeče vojno poročilo z jugoslovanske fronte: „Po večdnevem bobnajočem ognju iz topov najtežjega kalibra se je zagnal sovražnik na centrum naše severo-zapadne fronte. Borba je dalje časa valovila semintja, dokler se ni našim hrvatsko-slovenskim četam pod vodstvom dr. Korošca posrečilo odbiti sovražnika z najtežjimi krvavimi izgubami. General sovražnih čet dr. Šusteršič je odpeljal v vjetništvo nekoliko občinskih predstojnikov, ki so na lasno pest zbežali k sovražniku. Še z večjim ogorčenjem se je bila bitka na jugu, pa tudi tu smo popolnoma potisnili nazaj sovražnika, kateremu se je s težkim naporom posrečilo, odpeljati nekaj vjetnikov. Naša vojska je pripravljena, da odbije tudi nadaljne take napade. Podpis: Narod Hrvatov, Slovencev in Srbov.“

✓ **Napadi na dr. Šusteršiča.** Zagrebške „Novine“ poročajo iz Ljubljane, da sta nekega dne na Dunajski cesti dve ljubljanski dami ustavile dr. Šusteršiča ter ga napadle z ostrimi besedami. Dr. Šusteršič se je tako prestrašil, da je pozval redarje na pomoč. — Zadnji torek pa se je prigodil pred frančiškansko cerkvijo v Ljubljani, kakor poroča „S. N.“ nov mučen dogodek z dr. Šusteršičem. Deželni glavar je šel s slovensko damo, s katero je ostenativ-

no in glasno nemško govoril. Srečali ste ga dve slovenski dami, ki ste dali duška svojemu ogorčenju nad obnašanjem nedavnega načelnika S. L. S. in sedanjega voditelja Slovenske kmetijske stranke. Da se izogne nadaljnim neljubim prizorom, se je moral dr. Šusteršič umakniti v frančiškansko cerkev.

✓ **Dva nova nemška lista v Mariboru.** Sedanji šefredakter „Marburger Zeitung“, inžener Peyer, namerava začeti z 10. decembrom izdajati list „Der Montag“, kateri bi izhajal vsak ponedeljek ob 6. uri zjutraj. — Konsorcij za nov list proti „Marburgercu“ se je že osnoval. Nov list, ki se bo tiskal v Mostböckovi tiskarni, se bo zval „Das deutsche Tagblatt“. Urejeval ga bo Jahn. Financiral ga bo sta tovarnar Berg in advokat dr. Mravlagg. Pri oblasti je ustanovitev lista že naznanjena. Čakajo še samo potrebne stroje.

✓ **Vseučilišče v Solnogradu.** Za ustanovitev katoliškega vseučilišča v Solnogradu vlada ne da svojega dovoljenja. Stvar pride pred upravno sodišče. Med tem pa so se škofje pri skupnem posvetu in odbor vseučiliškega društva v Solnogradu z vlado dogovorili, naj se ustanovi državno vseučilišče s katoliškimi vspešnimi proforskimi stolicami. Bile bi te stoliče: Na bogoslovnem oddelku za misijonsko znanost, na pravni za politično narodno gospodarstvo, na modroslovnem za modroslovje in vzgojeslovje, za oplošno zgodovino, za zgodovino umetnosti in za biologijo na medicinskem, začasno pa na modroslovnem oddelku. Predloge o imenovanju profesorjev minister po dogovoru s solnograškim škofom predloži cesarju. Za vzdrževanje teh stolic plačuje vseučiliščno društvo vsako leto določeno svoto državi.

✓ **Nemškonacionalno zborovanje v Lincu.** Dne 8. in 9. t. m. se vrši v Lincu zborovanje nemškonacionalnih zaupnikov iz alpskih in podonavskih dežel. Na tem zborovanju bo med drugimi poročal poslanec Marekhi o jugoslovanskem vprašanju.

✓ **Neutrlnost treh severnih držav.** V Kristijaniji so se zbrali dne 28., 29. in 30. novembra kralji in vodilni državniki treh severnih držav: Danske, Norveške in Švedske. Sklenili so, da bodo vsi tri države ostale še tudi za nadalje med seboj v prijateljskem in zaupljivem razmerju. Vse tri države hočejo ohraniti svojo nevtrlnost napram vojskujočim se državam do skrajnosti.

Tedenske novice.

✓ **Knezoškof dr. Napotnik pri cesarju.** V petek, dne 30. novembra, je bil prevz. g. knezoškof dr. Mihael Napotnik sprjet od cesarja v splošni avdijenci.

✓ **Odlikovanja.** Cesar je podelil v priznanje za slug za pospeševanje vojnih posojil vojni križec za civilne zasluge II. razreda naslednjim Slovincem: vlc. g. Ivanu Bohanec, dekanu v Šmarju pri Jelšah; vlc. g. dr. Francu Kruljc, dekanu v Laškem; g. Franc Ferline, župan v Šmarju pri Jelšah, pa je dobil omenjeno odlikovanje III. razreda.

✓ **Nov vojni kurat.** Č. g. Franc Stiglic, kaplan v Vojniku, je imenovan za vojnega kurata gorskega strelskega polka št. 2.

✓ **Iz postne službe.** Nadupravitelj poštnega urada v Celju Ivan Krajnc je dobil naslov poštnega ravnatelja in je pomaknjen v 7. činovni razred.

✓ **Odličen slovenski trgovec padel.** Padel je v bojih za mesto Feltre ob Piavi nadporočnik Fr. Pelek, veletržec iz Ljubnega v Savinjski dolini, edini sin iz ugledne Petkove rodbine. Zavednemu slovenskemu mladeniču in odličnemu trgovcu bodi ohranjen časten spomin!

✓ **Slovenski gledališki igralec zadet od granate.** Padel je dne 15. novembra na italijanskem bojišču, zadet od sovražne granate, Josip Molek, igralec bivšega ljubljanskega slovenskega gledališča, eden izmed najnadarnejših slovenskih gledaliških umetnikov. Molek je nekaj časa vodil tudi mariborsko slovensko gledališče.

✓ **Dva brata padla.** Od Sv. Jurija ob južni žel. se nam poroča, da je padel junaške smrti dne 31. oktobra v cvetu svoje mladosti Gajšek Janez, sin občespoštovane rodbine Gajšek, p. d. Pevec, v Vrbnem pri Sv. Juriju ob južni žel. Pokojni junak je bil vzoren mladenič, ponos svojih staršev ter priljubljen pri vseh, kateri so ga poznali. — Lansko leto je žrtvoval dne 30. majnika tudi njegov brat svoje življenje za cesarja in domovino.

✓ **V Gradcu je umrla gospa Ana Senčar,** soproga okrajnega sodnika, v starosti 65 let.

✓ **Mnenje našega cesarja o alkoholu.** Cesar Karel je pregledoval bojno ladjo „Sv. Stefan“, pregledal je tudi zaloge jedil in pijač. Izrazil je svojo zadovoljnost, ko je zapazil, da so brezalkoholne pijače skoro popolnoma izpodrinile alkohol.

✓ **Goriški begunci,** ki so se vpisali v družbo sv. Mohorja v Wagni pri Lipnici, naj blagovolijo poslati svoj natančni naslov o. Joahimu Ferk, kapucinu v

Lipnici (Leibnitz), da jim more dostaviti družbine knjige.

Proti sežiganju mrličev. V seji zdravstvenega odseka avstrijskega državnega zbora dne 29. nov. je poslanec baron Hook referiral o fakultativni (prosti) vpeljavi sežiganja mrličev in je predložil zakonski načrt, po katerem bi sežiganje mrličev bilo tudi v Avstriji dovoljeno. Prvi mu je odgovarjal slovenski poslanec dr. Jankovič. Priznal je sicer, da z verskega stališča ni nobene dogmatične določbe, ki bi sežiganje mrličev prepovedala, da je pa za vse katoličane, ki so katoličani ne samo po misljenju, ampak tudi po dejanju, merodajen dekret sv. určija, izdan od papeža Leona XIII. dne 16. majnika 1886, ki v prvi vrsti prepoveduje članstvo pri vsakem društvu, ki pospešuje sežiganje mrličev in prepoveduje tudi katoličanom sebe ali svoje sorodnike dati sežigati. Ta dekret je za katoličane v polni meri merodajen, vsled česar mora govornik predlog zavrniti in proti njemu glasovati. Navajal je nadalje, da tudi s higijeničnega in zdravstveno-policijskega stališča navedeni ugovori ne drže, ker je strah pred infekcijo pitne vode iz zemlje in pred epidemičnimi boleznimi vsled izpuhtevanja mrljskih plinov na pokopališčih neopravičen in nedokazan. Nasprotno se je dokazalo, da ni nobene zveze med vživanjem vode iz pokopališčnih studencev in infekcijskimi boleznimi — seveda le pod pogojem, da so pokopališča v vsakem oziru pravilna. Navedel je izreke cele vrste priznanih higijeničnih veščakov (n. pr. Pettenkofferja, Diona, Nagelija itd.), ki resnico tega potrjujejo. Naglašal je nadalje tehtne pomisleke s kriminalnega stališča, ker bi pri sežiganju mrličev bilo popolnoma izključeno dognati vzrok smrti in krivce zasledovati, ker bi se pri sežiganju vse sledi raznih zločinov izbrisale. Ugovarjal je nadalje iz nacionalno-ekonomičnega stališča, da se za pokopališča uporablja relativno silno malo sveta, n. pr. na Italijanskem 1:14.000 (v Avstriji še nimamo tozadevne statistike), in da bi se za krematorije končno tudi porabilo dovolj zemlje in za njihovo zidavo stotine milijonov. Neopravičen je končno tudi strah pred tem, da bi se ljudje pokopavali živi, ker je pri vestnem ogledovanju mrliča vsak tak slučaj izključen. K temu predmetu so govorili proti Stojan proti, dr. Formanek za in končno židovski poslanec dr. Stern proti. Slednji je naglašal tudi posebno versko stališče. Deželni odbornik spodnjeavstrijski dr. Mayer je predlagal, da se cela zadeva odloži z dnevnega reda. Za ta predlog so glasovali vsi Poljaki, Ukrajinci, Jugoslovani, nemški krščanski socialci in židovski dr. Stern.

Razstrelba na Pragerskem. Poslanec Pišek je stavil v državnem zboru dne 30. novembra interpelacijo, katera se nanaša na eksplozijo dne 10. julija 1917 na Pragerskem, pri kateri je bilo ubitih 42. ranjenih pa okrog 30 oseb. Interpelant vpraša vlado, ali se je pričelo z preiskavo glede vzroka eksplozije, ali se bo družinam ponesrečenih in poškodovanim naklonila kaka odškodnina in ali se bo izplačala zasebnim oškodovancem odškodnina za poškodovano imetje.

Zvišanje bolniško - blagajniških pristojbin. Objavljen je novi bolniško-blagajniški zakon. Težišče sprememb je precejšnje zvišanje zneskov, ki jih morajo plačevati bolniške blagajne svojim članom od tretjega dne, odkar je obolel član bolniške blagajne. Po novem bolniško-blagajniškem zakonu se delijo plače oseb, ki so člani bolniške blagajne, v 11 razredov in morajo bolniške blagajne za slučaj bolezni svojim članom plačevati sledeče bolniške prispevke: 60 v, 90 v, K 1.20, K 1.50, K 1.80, K 2.10, K 2.50, K 3.—, K 3.60, K 4.20 in K 5.— Bolniške blagajne morajo plačevati svojim obolelim članom bolniške prispevke skozi 26 tednov in sicer nazaj. Za slučaj smrti pa mora bolniška blagajna izplačati svojcem umrlega bolniško-blagajniškega člana najmanj 60 K kot pogrebne stroške.

Gospodarske novice

Naši poslanci za kmeta. Poslanec Roškar in Brenčič sta vložila dne 29. novembra ostro interpelacijo na prehranjevalnega ministra Höfnerja zaradi rekviriranja, oziroma postopanja rekvizijskih komisij v okrajih Ljutomer, Maribor in Ptuj. Razum tega sta opozorila generalnega majorja Höfnerja na to interpelacijo. Brzjavila sta v tem slučaju tudi namestniku grof Claryju, da vendar enkrat ugledno upravičenim pritožbam Slovencev iz Slov. Stajerskega. Poslanec Pišek je vložil dne 30. novembra ostro interpelacijo na prehranjevalnega ministra radi silne rekvizicije krumpirja in sena v mariborskem okraju.

Gospodarski dopusti. V seji državnega zbora dne 29. novembra je odgovarjal minister za deželno brambo na tozadevno interpelacijo poslancem dr. K. Verstovškemu, Hladniku in tovarišem glede gospodarskih dopustov črnovojnikom. Naglašal je, da so izšla na vojaške centralne oblasti opetovana navodila, naj ne bodo vojaške oblasti pri podelitvah gospodarskih dopustov preveč teženoprone in naj doli vsak mu, ki ga ne potrebujemo, gospodarski dopust.

Prevoz sadnih dreves. Poslanec Pišek in tovariši so dne 29. novembra stavili v drž. zboru interpelacijo, naj se dovoli prevoz sadnih dreves v južne dežele.

Karte za meso v Mariboru. Mestni aprovizacijski svet je sklenil, da upelje v kratkem karte za meso, ker so tuji železničarji nakupovali v Mariboru meso in so ga spravljali v Gradec, na Dunaj in v druge kraje. Vsaka stranka si bo smela svoobodno izbrati mesarja, kjer bo dobivala nakazano meso.

Razne novice.

Ljudožrci na Nemškem. Svojega brata sta jedla v Lietdortu na Nemškem, ampak ne od lakote, temveč iz duševne prepalosti. Triinpolletnega Bernarda Veler so našli mrtvega na kašči. Dolgo so iskali, kdo bi bil dečka ubil. Slednjič so prijeli 2 brata Vencestava in Franca, stara 15. oziroma 17 let, ki sta ubila dečka in z nože odrezala kos mesa, katero sta spekla in snedla. Obsojena sta prvi na 7 in drugi na 6 let ječe. Pravijo, da ju je spravilo do tega strašnega čina čitanje detektivskih romanov in povesti o Indijancih.

Nemški cesar okraden. V ponedeljek, dne 26. novembra ponoči so vdrli dosedaj neznani vlomilci v grad nemškega cesarja Wilhelmsköhe, odkoder so odnesli mnogo dragocenih ur, brone, orožja in drugih umetnin v vrednosti 100.000 mark. Tatje so se tudi polastili 5 vreč bele moke, 200 kg zabele in 7 velikih svinjskih gnjati.

Času primerno! Mesno karto dobro operi, jo razreži na male kose, prideni malo jajčne in prav malo krumpirjeve karte; ko si mešal že vse skupaj ¼ ure, popraši malo z močno karto, mešaj še nekaj časa in zlij v ponev dobro namazano z masčobno karto. Naredi ogenj v štedilniku s premogovo karto in peci na ne prehudem ognju ¼ ure in pazi, da se ti ne prismoči. Za zajutrek si skuhaj kavino karto in prideni malo mlečne karte če si tako srečen, da jo imaš! Če imaš rad tudi sladko kavo, prideni še kosček sladkorne karte. Po jedi se umij z milno karto in se obriši z nakazilom za obrisače. Če zvečer rad čitaš, si sveti s petrolejno karto. Sl. N.

Popolni.

Maribor. Mariborska moška podružnica Cirila Metodove družbe v Ljubljani priredi dne 8. decembra ob polčetrti uri popoldne v gostilniških prostorih mariborske Posojilnice (Narodni dom) udom vseh slovenskih narodnih društev mariborskih zanimiv „Miklavžev večer“ proti vstopnini 1 K za obitelj. Darovi za mladino naj se dobro ovijejo in označijo ter dne 8. decembra med 10. in 12. uro dopoldne, oziroma 2. in 3. uro popoldne pri posojilničnem slugi oddajo. Po običajnem nagovoru in živahni razdelitvi daril se mladina odvede domov, starši in odrasli pa se snidejo k zabavnemu družbinskemu večeru, ki se vrši po vrlo urejenem načrtu. — Miklavž nastopi s slavnostnim nagovorom in mu bodo prisostovali prav zanimivi mafi peklenščeki in angelci iz njegove bogatega spremstva. Pri večernem sestanku nastopajo pevski zbori in solisti s spremljanjem klavirja, zato se vabijo udje slovenskih društev k prav obilni udeležbi.

Maribor. Po mestu se govori, da je nek znani barantač daroval za namazanje slovenskih napisov cel sodček katrana izza časov pred vojsko. Upamo, da se bo skrbni policiji posrečilo, vjeti tega radorarnega barantača in izslediti delavne ponočnjake.

Maribor. Slišimo pritožbe, da so mnoge družine sicer prejele karte za premog, premoga pa še ne. Reklo se jim je, da morajo čakati na drug teden. A mraz pa ne čaka. S čim si naj take družine kuhajo vsakdanjo hrano? Zakaj mestni magistrat ne skrbi za vse enako?

Maribor. Mestni prehranjevalni urad poziva mariborske trgovce, da si na mestnem prehranjevalnem uradu preskrbijo listke za mast in jih oddajo trgovcu Ignaciju Tischler, ker se bo razdeljevala mast v prvem tednu meseca decembra.

Devica Marija v Brezju. G. Milan Zemljič, sin tukajšnjega g. nadučitelja, je povišan v rezervnega stotnika. Imenovani se je bil udeležil glavnih ofenziv na ruski, rumunski in laški fronti ter bil trikrat odlikovan. Iskreno čestitamo!

Novacerkev pri Vojniku. Došla je vesela novica iz ruskega vjetništva, da je naš rojak Leop. Sraščan še živ in zdrav. Od njega ni bilo dve leti nobenega glasu. Dne 21. t. m. pa je prišla dopisnica, ki je razveselila vse njegove znance in prijatelje. Dopisnica je potrebovala iz Rusije skoro sedem tednov. Za drugega njegovega brata tudi nihče ne ve. Najmlajši sin pa se nahaja na italijanski fronti in je še zdrav.

Gornjigrad. Tukajšnji c. kr. poštar Franc Schechel (nekdanj Zehel) kaže na vso moč svojo nemško barvo. Pred nekaterimi dnevi je napisal listek, katerega je prilepil na duri, da mora pred časom urad zapreti, ker mu manjka petroleja. To je pa napisal seveda samo v blaženi nemščini. Proti temu odločno protestiramo. Mar misli g. Schechel, da uraduje v „rajhu“?

Dobova pri Brezicah. Brata Andrej in Ivan Vidmar, sina-edince Vidmarjeve družine, sta oba v bolnišnici. Prvi leži bolan v Hebu na Češkem, drugi pa težko ranjen v Knittelfeldu na Gornjem Štajerskem.

Proda

se nimka kuhinja ali zameni s hišili. Maribor, Koroska ulica 47 na dvorišču št. 6.

Na prodaj

Mariboru.

Hiša Cesarska ulica št. 4 dvonadstropna, z postraškimi poslopji, dvoriščem in vrtom pripravna na trgovino z lesom ali vinom. Cena 110.000 K. — Hiša vogel Ed. Schmid-Viktringhofgasse, pripravna za vsako trgovino. Cena K 55.000. Pojanila daje gospa M. Koprivnik, Maribor, Badgaste Vila št. 15. 1080

„Prodajalko“

opreje takoj ali nazaj po vsej novi letom trgovina R. Brezovnik v Vojniku pri Celju. 1623

Dva viničarja.

le samostojne in s pretno strokovno osebo, sprejemem pod ugodnimi pogoji, kot 2000 ozi. 1800 kr. plače, letno 2-3 sežnje drv, kmetije, stanovanja, iz vinogradov, depnat. Za prehrano je dobje preiskrbeno. Le strokovno izbražene osebe se naj oglašajo pomeno ali ustmeno pri uravnoteženju „Straže“.

Socijalizem

(Dr. Krekov) in črne kave kmetskega stanu želi kapiti profesor dr. Oswald v Brezov ob Ljubi.

Šuhe jedilne gobe, kumice, vinogradi, kamen, melišno moko, sploh vse deželne pridelke kupuj v vsaki množini po najnižjih cenah J. Artman, St. Jurij ob puč. žel. 1080

Vsako množino

želoda

kupuje trdka Anton Kolenc, Celje; ter preskrbi tudi izvozno dovoljenje. Plača se po maksimalni ceni.

Okrajna posojilnica v Ljutomeru

bode od 1. januarja 1918 naprej hranilne vloge obrestovala po

3 1/2 %.

Posestvo,

Veliki Hum (Willkommhof) pri Mariboru, postaja Pesnica, se proda na prostovoljni dražbi.

Posestvo obsega 46 ha njiv, travnikov, vinogradov in gozdov ter je popolnoma arondirano. Građi je dobro povezan poleg so hlevi za govejo živino konje in svinjere; ter druga gospodarska poslopja. Od Maribora je posestvo oddaljeno pol ure z vozom, od postaje Pesnica 5 minut peš.

Prostovoljna dražba posestva Veliki Hum (Willkommhof) bode 12. decembra 1917 na posestvu semem ob 10 uri dopoldne. Izključna cena je K 110.000.— ter more po dogovoru precejšen del kupnine ostati na posestvu vknjižen.

„Panorama-International“

Maribor, Grajski trg št. 3, sraven gostilne „Panorama“ se priporoča na obilen obisk. Odprto cel dan. Vstopnice 20 v, otroci 10 v. Predstava traja 25 minut. Vojni dogodki in bitke, pokrajine vseh dežel celega sveta v naravnih velikosti, slikovita resnična. Za malo denarja in malo izgubo časa se vidi mnogo zanimivosti celega sveta. Kdor si želi ogleda „Panorama“, pridlo sploh, ker so vedne nove predstave.

Zahvala.

Za obilne izkaze srčnega sočutja ob smrti našega izkreno ljubljenelega so-proga oziroma očeta, nepozabnega

Mihaela Zmave,

tržana v Rajhenburgu,

izrekamo prečastiti duhovščini, kakor tudi vsem sosedom in tržanom najtoplejšo zahvalo.

Hvala vsem znancem, prijateljem in vsem udeležnikom žalostnega sprevoda, sploh vsem blagim ljudem, ki so kakorkoli počastili spomin dragega pokojnika.

V Rajhenburgu

v mesecu novembru 1917.

Zalujoča rodbina Zmave